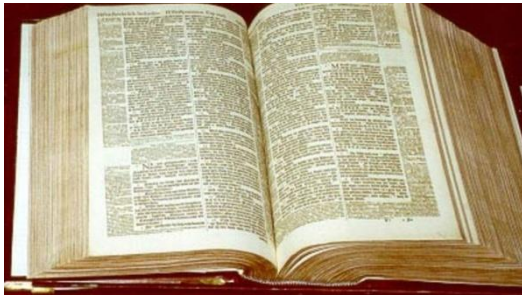

LITURGISCHE ORIËNTATIE (6)

SCHRIFTLEZING

‘Hoe was de preek?’ zo vraagt gewoonlijk een thuisblijver aan een kerkganger. Alsof het alleen maar om de preek gaat in een kerkdienst! De preek is een belangrijk element in de protestantse kerkdienst, maar het hoofdmoment is toch de Schriftlezing. De lezing mag niet beschouwd worden als een aanloop naar het eigenlijke, de preek. In de Heilige Schrift komt immers God Zelf aan het Woord, bij monde van profeten, apostelen, evangelisten en in de woorden van de Here Jezus Zelf.

De Vroege Kerk nam de lezing van Thora en profeten over van de joodse synagoge en voegde daar de brieven van de apostelen en de evangeliën aan toe. Vanouds was de volgorde: eerst de lezing uit de Thora of de profeten, dan de epistellezing (apostolische brieven) en tenslotte het evangelie. Bij die laatste lezing ging men staan, wat nog steeds gebeurt, onder andere in de Lutherse gemeenten.

In de kerken van hervormd of gereformeerd karakter houdt men die strakke volgorde niet aan. Wel hanteert menige gemeente een vast (oecumenisch) leesrooster. In onze gemeente wordt dit gebruik niet gevolgd.

Vroeger kende onze kerk een voorlezer, die vanaf een lezenaar onderaan de preekstoel de bijbel las. Hij was vanaf de 17^e eeuw gewoonlijk de schoolmeester. Zo ook in de Oude Kerk te Ede. Lange tijd was het de gewoonte de Bijbeltekst op zangerige toon (cantilerend) voor te dragen. Zo deed men in de synagoge ook. In oosters-orthodoxe kerken gebeurt dat nog zo. De voorlezer is in de eerste helft van de 20^e eeuw bijna overal afgeschaft. De predikant nam de Schriftlezing voor zijn rekening. Tegenwoordig zijn er wel weer gemeenten waar gemeenteleden, na een korte scholing, als ‘lectoren’ de lezing verzorgen.

Het lezen van de Schriften moet uiteraard eerbiedig worden gedaan. Het gaat om Gods Woord! De voordracht dient te zijn ‘natuurlijk en spontaan, maar niet alleedaags of gekunsteld’, zo schrijft terecht dr. Marcel Barnard.

De keuze van de lezing wordt in de protestantse kerken en in de vrije gemeenten ten dele bepaald door de predikant, ten dele door de gang van het kerkelijk jaar.

Aan de Schriftlezing gaat in onze gemeente het gebed om verlichting met de Heilige Geest vooraf. Dat woord verlichting (illuminatio) doet denken aan Psalm 43: 3: *‘Zend Uw licht en Uw waarheid, laten zij mij geleiden.’* Vroeger ging aan de lezing het ‘grote gebed’ vooraf, met allerlei voorbeden. Dat wordt nu gebeden na de verkondiging. Het gebed om verlichting is geheel gericht op de lezing van de Schrift en de prediking.

Op de kansel ligt de open Bijbel. Daar zou uit gelezen moeten worden. Hij dient nu meer als ondergrond voor de preekmap of tablet van de dominee. Terecht?

